

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено реформи, спрямовані на оновлення системи вищої освіти та організації навчання у ЗВО в розвинених країнах світу. Висвітлено ключові орієнтири та параметри, що визначають сучасні процеси модернізації Європейського простору вищої освіти.

Ключові слова: освіта, вища освіта, закон «Про вищу освіту».

Abstract

The reforms aimed at updating the system of higher education and organizing studying in universities in developed countries of the world were researched. The key guidelines and parameters that determine modern processes of modernization of the European Higher Education Area are highlighted.

Keywords: education, higher school, law "On Higher Education".

Вступ

Вища освіта займає провідне місце серед факторів економічного розвитку суспільства.

Щодо України, то тут вища освіта потребує вдосконалення у напрямку реорганізації сфери управління нею, соціально-економічних перетворень та інтеграції у систему міжнародної освіти. Процес реформування освіти вимагає чіткої і комплексної науково-технологічної політики щодо її підтримки та стимулювання розвитку пріоритетних напрямків на базі використання як прямих, так і непрямих методів.

Прогресивний поступ будь-якої держави залежить саме від професіоналізму фахівців, завдання підготовки яких покладається на вищу школу. Тому система вищої освіти кожної держави, яка прагне до поступального розвитку, повинна відповідати деяким загальним для всього світу вимогам, щоб відповідати тим умовам, які на освіту покладає і нова система економіки, і нова система міжнародного устрою, і потреби самої держави.

Метою статті є аналіз системи вищої освіти провідних країн світу.

Основна частина

Сучасний стан розвитку вищої школи засвідчує, що в усіх високорозвинених країнах уряди та громадськість, незважаючи на певні економічні кризи та соціальні трансформації, приділяють достатньо велику увагу освітнім процесам та вищій школі, сприяють створенню умов для рівного доступу до освіти своїх та іноземних громадян [1].

Проаналізуємо системи та особливості вищої освіти провідних країн світу.

Сьогодні Японія вийшла на провідні позиції у сфері освіти у світі. Система вищої освіти включає в себе такі основні чотири види освітніх установ як: університети повного циклу (4 роки); університети прискореного циклу (2 роки); професійні коледжі; технічні інститути. До 25 років більше 40 % японських юнаків і дівчат отримують вищу освіту. У недалекому майбутньому в цій країні планують запровадити обов'язкову вищу освіту, як того вимагає невпинний розвиток надсучасних технологій. Японські університети приймають все більше число студентів в основному з країн, що розвиваються і поступово розташовують деякі об'єкти, такі, як житло і розвивають систему допомоги для іноземних студентів [2].

Систему вищої освіти США характеризує великий ступінь децентралізації. По суті, кожен штат має власну систему вищої освіти, що відрізняється своїми особливостями. Особливістю американської вищої освіти є академічна мобільність студентів та викладачів. Якщо в минулі десятиліття у США переважала «вертикальна» мобільність студентів, найчастіше, з 2-річних коледжів в 4-річні, то зараз отримала розвиток «горизонтальна» мобільність, тобто рух студентів з

одного коледжу або університету в інший на тому ж освітньому рівні. Багато студентів одночасно вчаться у двох і більше навчальних закладах [3].

У сучасній Франції вищу освіту можна здобути в університетах або у так званих Вищих школах. Університетське навчання у Франції традиційно поділяється на цикли. Перший цикл є дворічним. Залежно від профілю вищого навчального закладу він закінчується кваліфікаційним дипломом. Другий цикл закінчується отриманням ступеня ліценціата. Третій університетський цикл триває 2 роки після ліценціату і коронується здобуттям ступеня майстер. для тих, хто вирішив обрати професійний шлях.

Слід відзначити, що Франція була однією з найперших європейських країн, яка розпочала втілення ідей Болонського процесу в систему вищої освіти. Зміни зумовлені принципами Болонського процесу, супроводжувалися прийняттям законодавчих актів, серед яких найбільш відомим є декрет про адаптацію французької освітньої системи до європейської галузі вищої освіти. Реформи, що отримали назву LMD проходять без змін у законодавстві, що є безперечним плюсом. Урядом була задекларована автономія вузів і всі зміни та перетворення проходять у Франції дещо по-різному, хоча й централізовано [4].

Щодо такої країни, як Німеччина, то там система вищої освіти включає в себе різні типи вищих навчальних закладів, які здатні задовольнити потреби кожного студента. Освітнє поле в Німеччині представлено не лише державними, а також і недержавними університетами, до яких відносяться клерикальні й приватні вузи. Важливо відзначити, що в сучасних умовах приватні вузи Німеччини наділяються все більшою самостійністю і розширюють свої компетенції, що багато в чому обумовлено прагненням органів влади до максимально можливої децентралізації управління, що є одним із завдань модернізації вищої освіти в Німеччині.

Системі вищої освіти в Німеччині властиві й деякі недоліки. До них відносять значне завантаження державних вузів та досить тривалий університетський цикл навчання. Навчання в університетах триває в середньому 7 років і закінчується захистом диплому, складанням іспитів на звання магістра або здачею державного екзамену. Після цього можливе продовження навчання, аж до захисту докторської дисертації (здобуття вищого ступеня) [5].

Вища освіта, отримана в Австралії, є однією з найкращих у світі сьогодні, вона надає змістовний базис для подальшої самореалізації особистості та працевлаштування в країнах світу. В Австралії функціонує цілий ряд вищих навчальних закладів, які розділені на університети і технічні коледжі.

Ступінь бакалавра вимагає навчання протягом мінімум 3-4 років, а магістра – плюс ще 1-2 роки. У деяких університетах тривалість навчання може відрізнитися, також багато що залежить від програми. Особливістю всіх університетів Австралії є граничний інтерес до дослідницької діяльності і розвитку практичних навичок у студентів. У цьому і криється секрет популярності цих університетів серед абітурієнтів з усього світу [6].

У цілому, як характерні риси розвитку освіти у провідних країнах, сьогодні слід виділити демократизацію та диференціацію навчального процесу, його гуманізацію, зорієнтованість на суб'єкт навчання, впровадження інтегрованих навчальних курсів у ВНЗ, безперервність в освіті, які мають стати основним орієнтиром трансформацій в освіті України.

Висновки

Проаналізувавши сучасні тенденції розвитку освітніх систем розвинених країн, можна зробити висновок, що кожна з цих країн має певні сформовані традиції в галузі освіти, які пов'язані з особливостями їх соціально-економічного розвитку, історичними та національними умовами.

Система української вищої освіти потребує якісної перебудови і адаптації до загальноєвропейських стандартів, що неможливе без відповідного сприяння з боку держави. Одним з напрямів реформування вищої освіти є інтеграція у світовий освітній і науковий простір. Це має забезпечити реальне входження національної системи вищої освіти в світовий освітній і науковий простір шляхом її інтернаціоналізації, досягнення належного рівня відкритості та прозорості та інституціонального вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горпинченко М. В. Роль вищої освіти в інформаційному суспільстві / Горпинченко М. В. // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. – 2012. – № 22 – С. 178 – 184.

2. Гребеник І. А. Система освіти Японії в історичному й сучасному контексті розвитку спираючись на концепцію «гуманності» у вихованні. / Гребеник І. А. // Науковий вісник Донбасу. Електронне наукове фахове видання. – 2011. – № 2 – С. 14.
3. Стойка О. Я. Вища освіта США та України / Стойка О. Я. // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2017. – Випуск 1 (40) – С. 280.
4. Смужаниця Д.І. Система вищої освіти Франції: історичний досвід та сучасний стан / Смужаниця Д. І. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. – 2013. – Вип. 29. – С. 211 – 213.
5. Козак Т. Б. Модель системи освіти Німеччини як вагомий чинник здійснення професійної підготовки / Козак Т. Б. // Збірник наукових праць Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 2017. – С. 229 – 233.
6. Савченко О. П. Розвиток вищої освіти у зарубіжних країнах / Савченко О. П. // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – 2012. – С. 110 – 112.

Гороховська Аліна Володимирівна – студентка групи ТЗД-18м, інститут екологічної безпеки та моніторингу довкілля, кафедра екології та екологічної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: **Прищак Микола Дем'янович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Alina V. Gorokhovskaya – student of TZD-18m group, Institute of Environmental Safety and Environmental Monitoring, Department of Ecology and Environmental Safety, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Pryschak Nicholas Demyanovich** – Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.